ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΕΣΠΑ 2007-2013
Ε.Π. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εκπαίδευση Διευθυντικών Στελεχών

Ο ρόλος των εξωτερικών και εσωτερικών «παικτών» στη διαμόρφωση της κυβερνητικής ατζέντας και της δημόσιας πολιτικής

Οι κοινότητες δημόσιας πολιτικής

- Κοινότητα: κάτι μικρότερο της κοινωνίας, κάτι περισσότερο `δεμένο', κάτι στο οποίο η παράδοση και οι ηθικές αξίες έχουν προτεραιότητα έναντι των οικονομικών συναλλαγών και όπου η προσωπική δέσμευση είναι πολύ πιο σημαντική από τους θεσμούς, από τους απρόσωπους μηχανισμούς της κοινωνίας.

Τα δίκτυα πολιτικής

- Δίκτυο: Τρόπος αναπαράστασης της κοινωνικής ζωής.
  - Η ανθρώπινη συμπεριφορά εξηγείται από τον τρόπο που συνδέονται οι άνθρωποι και οι ομάδες μεταξύ τους παρά από τις συμπεριφορές των ίδιων των ατόμων.
- Συνοψίζοντας, το μοντέλο αυτό υπογραμμίζει την σημασία της αλληλεπίδρασης των ανθρωπίνων σχέσεων

Μορφές δικτύων

- Το **θεματικό δίκτυο** *(issue network)*
  - συναθροίζει δρώντες γύρω από ένα πρόβλημα ή μια διεκδίκηση. Οι συμμετέχοντες στο δίκτυο είναι δυνατόν να είναι πολυάριθμοι, η ταυτότητα τους να διαφοροποιείται (μέλη μπορούν να αποχωρούν, και άλλοι να προσχωρούν στο δίκτυο) και η αλληλεξάρτηση ανάμεσα στους συμμετέχοντες να περιορίζεται στο υπό συζήτηση θέμα.
- Το **δίκτυο «παραγωγών»**
  - οργανώνεται γύρω από ένα ιδιαίτερο οικονομικό συμφέρον.
- Το **διακυβερνητικό δίκτυο**
  - δηλώνει τη συνάρθρωση, σε οριζόντιο επίπεδο, τοπικών ή εδαφικών αρχών.
- Το **επαγγελματικό δίκτυο** (ή κλαδικό)
  - παραπέμπει στην ύπαρξη επαγγελμάτων που οργανώνονται κάθετα και συνδέονται ισχυρά μεταξύ τους γύρω από μια ειδική εμπειρογνωμοσύνη που ευνοεί το διαχωρισμό σε σχέση με τα άλλα δίκτυα.

Τύποι δημόσιας συμμετοχής

Δημόσια Επικοινωνία

- Η ροή της επικοινωνίας είναι από την κυβέρνηση προς τους πολίτες. Δεν υπάρχει άμεση συμμετοχή των πολιτών . Η αντίδραση στην πληροφορία δεν είναι το ζητούμενο και δεν έχουν αναπτυχθεί οι ανάλογοι μηχανισμοί.

Δημόσια Διαβούλευση

- Η ροή της επικοινωνίας είναι από τους πολίτες προς την κυβέρνηση μέσω της χρήσης μηχανισμών που έχει θέσει σε λειτουργία η ίδια η κυβέρνηση. Η δυνατότητα πραγματικού διαλόγου μεταξύ πολιτών και κυβέρνησης είναι περιορισμένη.

Άμεση Δημόσια Συμμετοχή

- Η ροή της επικοινωνίας είναι διττή: Από την κυβέρνηση προς τους πολίτες, αλλά και από τους πολίτες προς την κυβέρνηση. Στην περίπτωσης αυτή, υπάρχει δυνατότητα κάποιας μορφής διαλόγου.

Κοινωνική διαβούλευση

- Στοχεύει στην εμπλοκή των πολιτών κατά τις δράσεις διαμόρφωσης της ατζέντας, της λήψης αποφάσεων και του σχηματισμού των πολιτικών, των οργανισμών και των θεσμών που είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη δημόσιων πολιτικών.

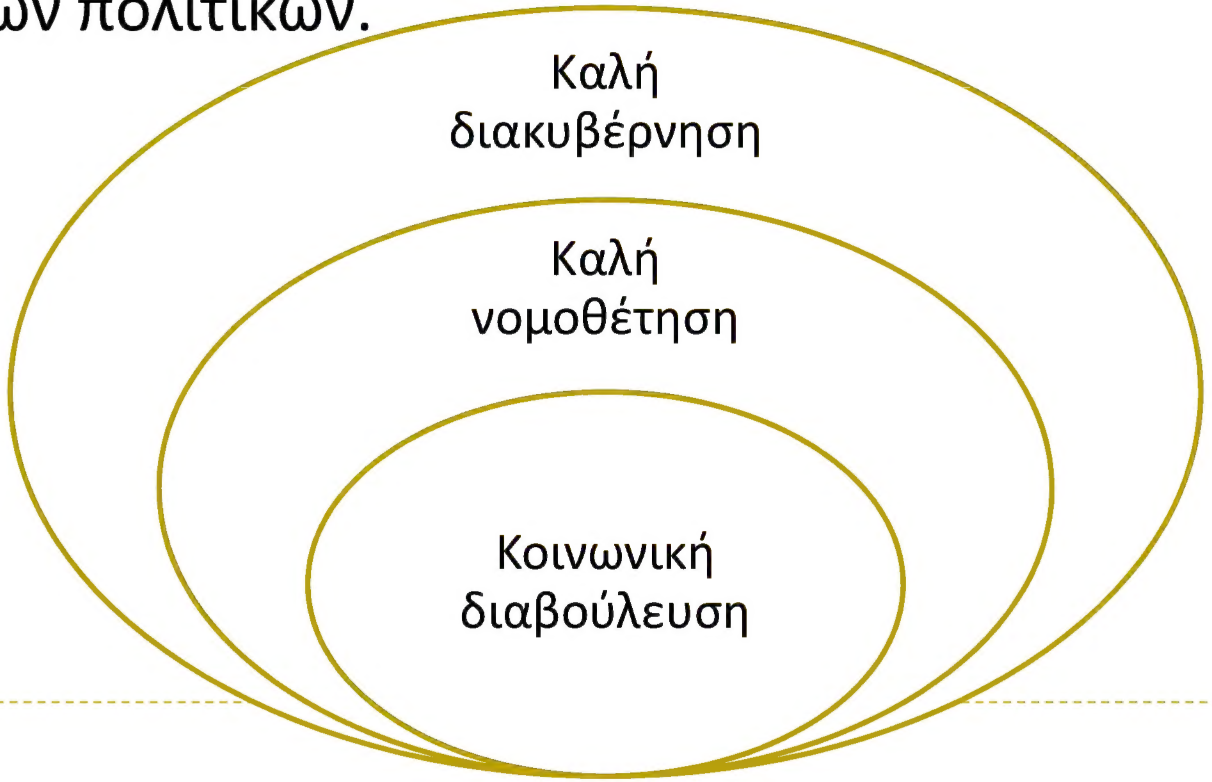

Κοινωνική διαβούλευση: Ποια είναι η σημασία της;

- Είναι μέσο
  - Προωθεί την καλή ποιότητα των ρυθμίσεων
  - Αυξάνει τα επίπεδα συμμόρφωσης με τη ρύθμιση (ή αλλιώς, μειώνει το κόστος εφαρμογής της)
  - Μειώνει τα επίπεδα διαφθοράς
  - Αυξάνει την εμπιστοσύνη των υποκειμένων της ρύθμισης (ιδιαίτερα των οικονομικών ρυθμίσεων)
- … και σκοπός
  - Είναι βασικό συστατικό της καλής διακυβέρνησης
  - Είναι θεμέλιο του κράτους δικαίου

Η οργάνωση της κοινωνικής διαβούλευσης

1. Δομή
2. Δέσμευση
3. Υπευθυνότητα
4. Σαφήνεια
5. Διάρκεια
6. Αντικειμενικότητα
7. Πόροι
8. Συντονισμός
9. Λογοδοσία
10. Αξιολόγηση

Η οργάνωση της κοινωνικής διαβούλευσης

- Η διαβούλευση πρέπει να είναι καλά οργανωμένη για να είναι αποτελεσματική:
  - Δεν είναι δυνατό να διαβουλεύονται όλοι με όλους
  - Είναι προτιμότερο να μετέχουν στη διαβούλευση περισσότεροι από όσους είναι απαραίτητοι παρά λιγότεροι
- Στη διαβούλευση μπορούν να μετέχουν
  - Δημόσιοι φορείς
  - ΜΚΟ
  - Ενώσεις εργαζομένων και εργοδοτών
  - Επαγγελματικές οργανώσεις
  - Πολίτες τους οποίους αφορά η ρύθμιση

Η οργάνωση της κοινωνικής διαβούλευσης

2 Δέσμευση

- Απαιτείται ισχυρή δέσμευση και ενεργός συμμετοχή κατά την φάση της διαμόρφωσης μιας πολιτικής σε όλα τα επίπεδα: Από τους πολιτικούς μέχρι τους απλούς δημόσιους υπαλλήλους

3 Υπευθυνότητα

- Το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών στη δημόσια πληροφορία πρέπει να θεμελιώνεται με νόμο.
- Πρέπει να είναι ρητά διατυπωμένη η υποχρέωση της πολιτείας να διαβουλεύεται με τους ενδιαφερόμενους πριν την υιοθέτηση μιας νέας πολιτικής.

4 Σαφήνεια

Η οργάνωση της κοινωνικής διαβούλευσης

- Οι στόχοι της διαβούλευσης πρέπει να είναι σαφώς διατυπωμένοι.
- Οι ρόλοι, η ευθύνη και οι αρμοδιότητες των συμμετεχόντων στη διαβούλευση πρέπει να είναι ξεκάθαροι.
- Πρέπει να υπάρχουν κάποια κείμενα αναφοράς στα οποία θα βασίζεται η διαβούλευση. Κατ΄ αυτό τον τρόπο θα μπορούν οι συμμετέχοντες να κάνουν συγκεκριμένες και τεκμηριωμένες παρεμβάσεις.

5 Διάρκεια

Η οργάνωση της κοινωνικής διαβούλευσης

- Πρέπει να έχειορισθεί ένας ελάχιστος χρόνος διαβούλευσης.
- Πρέπει να δίνεται επαρκής χρόνος στους διαβουλευόμενους να ετοιμάσουν τις θέσεις τους.
- Η διαβούλευση πρέπει να ξεκινάει νωρίς – ήδη από το στάδιο της διαμόρφωσης της πολιτικής.
- Η διαβούλευση είναι μια συνεχής διαδικασία:
  - Πρέπει να γίνεται πριν την υιοθέτηση μιας ρύθμισης
  - Κατά την εφαρμογής της και κατά την φάση της αξιολόγησής της.

Η οργάνωση της κοινωνικής διαβούλευσης

6 Αντικειμενικότητα

- Οι πληροφορίες που παρέχονται από την διοίκηση στους διαβουλευόμενους πρέπει να είναι αντικειμενικές, πλήρεις και κατανοητές.
- Πρέπει να ισχύει η αρχή της ίσης μεταχείρισης

Ποια είναι τα συνήθη προβλήματα;

- **Του καλούντος στη διαβούλευση:**
  - Ο προσδιορισμός των διαβουλευουμένων
  - Οι απόψεις των διαβουλευομένων είναι γενικές και αόριστες.
  - Υπάρχουν πολλές αντικρουόμενες απόψεις.
- **Των κληθέντων σε διαβούλευση:**
  - Έλλειψη χρόνου.
  - Έλλειψη εξοικείωσης με το θέμα.

Η κοινωνία πολιτών

- Η κοινωνία πολιτών είναι ένα σύνολο ποικίλων μη κυβερνητικών θεσμών αρκετά ισχυρών ώστε να αντισταθμίζουν το κράτος, και που ενώ δεν το εμποδίζουν να εκπληρώσει τον ρόλο του ως εγγυητή της ειρήνης και διαιτητή μεταξύ μεγάλων συμφερόντων, μπορούν ωστόσο να το εμποδίσουν να κυριαρχήσει και να εκμηδενίσει το υπόλοιπο της κοινωνίας

Η κοινωνία των πολιτών ≠ Η κοινωνία πολιτών

- **Η κοινωνία των πολιτών**
  - Η κοινωνία των πολιτών αναφέρεται στη δράση των πολιτών ως μονάδων.
  - Οι πολίτες δεν συγκροτούν οργανωμένα συλλογικά πολιτικά υποκείμενα.
  - Ο πολίτης της κοινωνίας των πολιτών τείνει να ενδιαφέρεται για το δημόσιο χώρο και τους άλλους πολίτες γύρω του όσο ενδιαφέρεται και για τον εαυτό του. (Με ενδιαφέρει το δίκιο κι όχι το δίκιο μου).
  - Στην κοινωνία των πολιτών συμμετέχουν ενεργοί πολίτες, αλλά κατά κανόνα απουσιάζει το στοιχείο της οργανωμένης δράσης ομάδων πολιτών.

Η κοινωνία των πολιτών ≠ Η κοινωνία πολιτών

Η κοινωνία πολιτών

- Η κοινωνία πολιτών αναφέρεται στις οργανωμένες ομάδες πολιτών που επιδιώκουν από κοινού την επίτευξη ενός κοινωφελούς σκοπού.
- Έκφραση της κοινωνίας πολιτών είναι τόσο οι παραδοσιακοί θεσμοί κοινωνικής εκπροσώπησης και συμμετοχής όσο και οι σύγχρονες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ).
- Οι θεσμοί αυτοί συμπράττουν στην παραγωγή πολιτικής, αν και δεν αποτελούν μέρος της επίσημης πολιτικής διαδικασίας.

Εθελοντισμός: Το παράδειγμα των Ολυμπιακών αγώνων

- **Εθελοντισμός**
  - *προσφέρεται αφιλοκερδώς*
  - *προσφέρεται αυτόβουλα* και
  - *προκαλεί όφελος για κάποιον τρίτο ή για το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.*
- Από την επιτυχία του προγράμματος εθελοντισμού των Ολυμπιακών αγώνων του 2004 διαφαίνεται η προσπάθεια ανάπτυξης μιας συγκροτημένης δημόσιας πολιτικής για τον εθελοντισμό. Μια τέτοια πολιτική να ευοδωθεί θα πρέπει να πλαισιωθεί από συμπληρωματικού χαρακτήρα.